PROFIRA SADOVEANU

BALAURUL ALB

EDITURA TINERETULUI

FEBRUAR 1954

Copii,
Sînteți acuma
Mici,
Unii din voi
Pletoși pitici —
Mai nalți,
Mai slabi,
Mai rotofei,
O turmă
De ieduți
Și miei.

Dar vremea trage
Brazde-n frunte:
Veți pune-n cap
Peruci cărunte,
Pe față
Bărbi lungi, stufoase,
Și mustață;

Și-o droaie
De nepoți
Și nepoței
Or tot suna din clopoței,
Cerînd un basm
Din alte vremuri,
De care să te miri,
Să te cutremuri...
Și-n serile adînci
De iarnă,
Pe cînd bunica se trudește
Patul să-l aștearnă,
Iar soba —

Toată ziua jucăușă —
Se odihnește,
Cu limba plină de cenușă,
Veți scoate
Un Balaur de poveste,
De care
S-a zvonit și-n calendar
C-ar fi trăit
În anul
Una mie
Nouă sute
Cincizeci și patru,
Februar.

BALAURUL ALB

Cine spune că-i minciună în poveşti?
Iată-l, iată-l pe Balaur la fereşti!
A sfărmat cu capul cerul de zăpadă
Şi făcînd ca neaua în potop să cadă,
A pornit să sufle ca din foale...
Ţîţîie capacul de pe oale,
Uşa scapătă mereu din clanţă,
Fîlfîie perdeaua ca o zdreanţă,
Soba dîrdîie scoţînd scîntei,
Coşul face cruci de fum deasupra ei.
Unde-i? Unde-i?
Gardul se ascunde în zăpadă,
Şurile se ţin ca să nu cadă...
Iată-l, iată-l!
În vîrtejuri lungi de nea,
Înfăşat ca-ntr-o perdea,
Cu o falcă-n cer şi alta în pămînt,
Leapădă pe nări atîta vînt,
Că pe plopi de mijloc îi îndoaie,
Spulberă drumeţii ca pe paie,
Trece prin omături — gheară —
Şi luînd nămeţii subsuoară,
De pe cîmpuri şi hîrtoape,
Îi aruncă peste case, să le-ngroape...
Şuieră din limbi ca iatagane,
Bate din copite — buzdugane —
Ochi de pară cască, rage,
Şi cu bici de coadă trage,
Zgîlţîind oraşul să-l dărîme
Şi să facă totul mii fărîme.

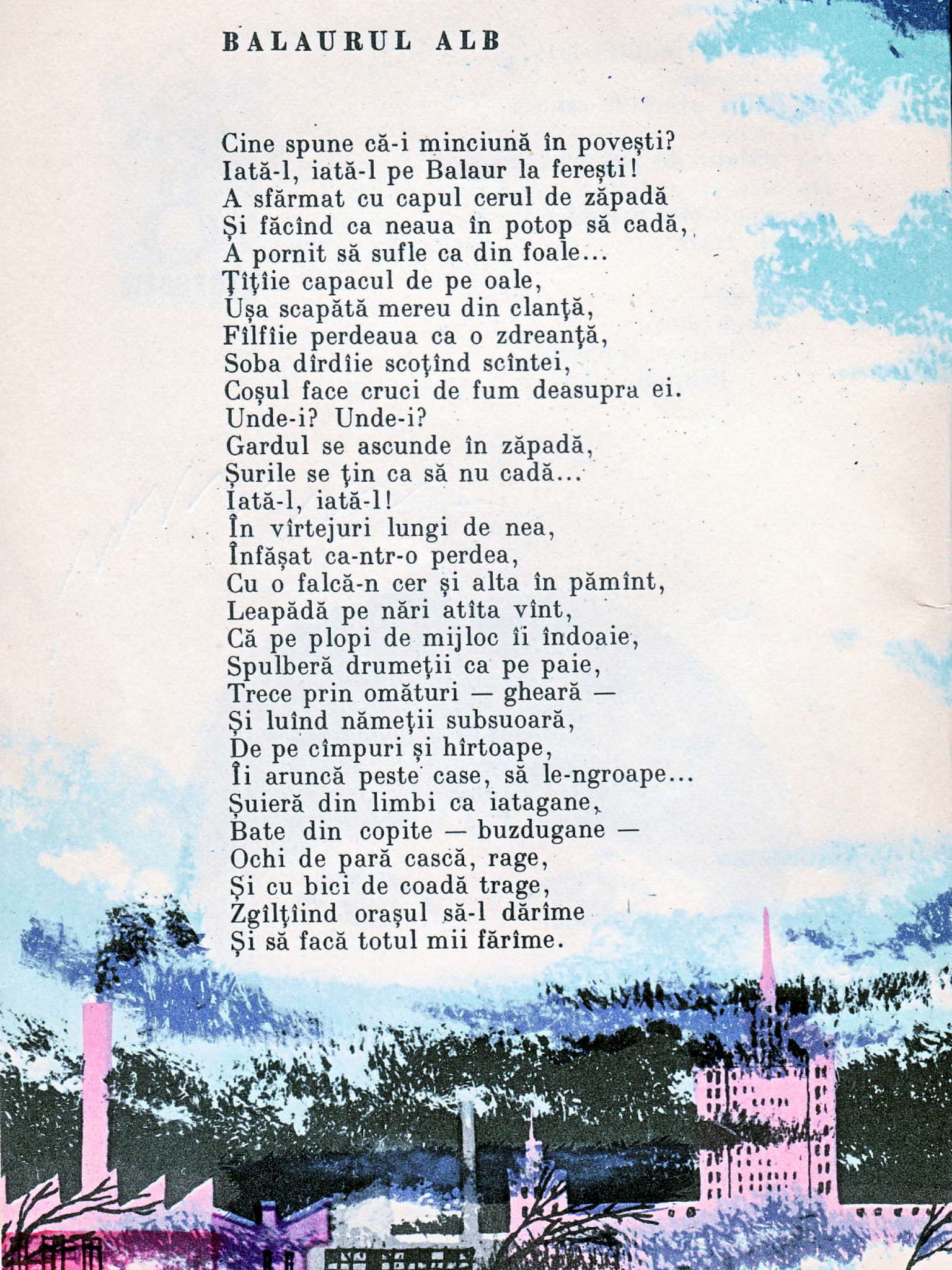

CLOPOTELE

Din orașul îngropat
În omăt,
Ca-ntr-o dulamă,
Iese-un vaier
Înfundat,
Tînguire de aramă:
— Vai! Vai!
Vai! Vai!...
Trece-n aer
Fluturare,
Lungă jale
Peste albă-nmormîntare;
Și tot plînge,
Și tot spune,
Cere parcă o minune;
Iar în urmă cîrd de ciori,
Cioclișori,
Se înalță cu alai:
— Vai! Vai!...
Bat din aripi speriate,
Pe cînd tîrgu-ntins
Pe spate
Doarme-n albu-i așternut
Somn de piatră,
Somn greoi,
Parcă-i prefăcut
În sloi!

AJUTOR!

Noapte albă?
Ceață? Nor?
Cine strigă
„Ajutor"?
Tot orașul se trezește,
Casa din lumini clipește...

Ușa
Cine, cine m-a zidit?

Geamul
Vai de mine! Am orbit!

Termometrul
Port o barbă de un cot!

Hogeagul
Să răsuflu nu mai pot!

Acoperișul
Am căciulă cît un munte!

Gardul
Peste mine trece punte!

Caisul
Pînă-n gît sînt cufundat!

Tramvaiul
Peste noapte-am înghețat!

Drumul
(ca dintr-un butoi)
Ehei,
Lume,
Ajutor!
Dezgropați-mă,
Că mor!

PLUGUL

— Hăi, hăi!
Sculaţi, măi!

Ce s-aude
De cu zori?
Ce glas gros
De te-nfiori?

— Hăi, hăi!
Sculaţi, măi!

Nu mai ninge,
A-ncetat
Şi Balaur
A plecat.
Am pornit
Cu noaptea-n cap
Prin omăt
Să rîm, să sap;
Dar nu pot,
Dau în bot,
Că-s troiene
Peste tot.

— Hăi, hăi!
Săriţi, măi!...

LOPEȚILE

De prin grajduri,
De prin șuri,
De pe unde-s
Vechituri,
De prin pod,
Cotlon,
Pe-afară
Unde-s puse
De cu vară,
O armată
De lopeți
Dau năvală
La nămeți:
— Haida-hai!
Pe ei, băieți!
Hîr!
Trosc!
Zur!
Cranț!
Plischi!
Buf!

Pac!
— Staţi, că vă venim
De hac!
Mușcă fierul,
Taie, bate,
Dă lopata
Pe-nfundate...
Ţipă neaua:
— Vai! Nu daţi!
Îi sar fulgii,
Spăimîntaţi.
Năucită,
Bătucită,
Sfîrtecată
Și mușcată,
Se cucuie
Pe mormane,
Peste gard,
Peste balcoane,
Peste pomi,
Pe-acoperiș...
Și se face
Luminiș.

SĂNIUȚA

Plînge, plînge-o săniuță
Că i-i frîntă o lăbuță.
Hai degrabă la dulgher;
Intră în atelier,
Se închină și se roagă:
— Sînt oloagă!
Pune-mi, nene, un picior,
Ca să pot s-alerg cu spor.

Să car pîne,
Lemn de foc,
Să nu crezi că pentru joc.
Am o rudă —
Pe Căţel —
Şi mi-a spus că trage el.
Dar să-mi pui, nene tîmplar,
De lemn tare, de stejar,
Ca să pot sări hîrtoape
Şi să nu rămîn prin groape.
Chiar atunci grăbeau, venind,
Alte sănii, gîfîind:

Una:

Pune-mi, te rog, şine!

Alta:

Ia-mă-ntîi pe mine!

Groasa:

Două coaste îmi lipsesc!

Înalta:

Eu mai scurt picior doresc!

Îngusta:

Vreau să-mi pui spinare lată!

Altele:

Vreau frînghie!
Vreau picior!
Vreau codîrlă!
Vreau legată!

Meşterul:

Staţi! Pe rînd! Să vă aşez,
Că încep să operez.

Săniuţa, pe tejghea,
Nu plîngea;
Aştepta,
Să se culce sub rîndea.

TERMOMETRUL

Şade moşul
La fereastră
Bosumflat,
Supărat,
Ca un Statu-Barbă-Cot
Care-a-mbătrînit
De tot.

Cu căciula
Cît o claie,
Cu urechi cît
O copaie,
Cu mustățile
A oală
Și c-un cap cît
O stamboală.
Nici n-aude,
Nici nu vede;
Limba-i albă,
Degerată,
Cît arată?
— Moșule, hei!
Cîte grade?
Cîte sînt?
Nici un cuvînt...
Parc-a coborît
În beci.
Tace, tace,
Înghețat;
Dar cînd cade
Înserat,
Moșul nostru
Bosumflat
Parcă-i pasere măiastră
Atîrnată
La fereastră.

ORAŞUL ADORMIT

Nici
un
glas
Fulg,
vînt,
fum,
Nici
un pas...
Doar dîmburi ninse,
Doar umbre-ntinse...

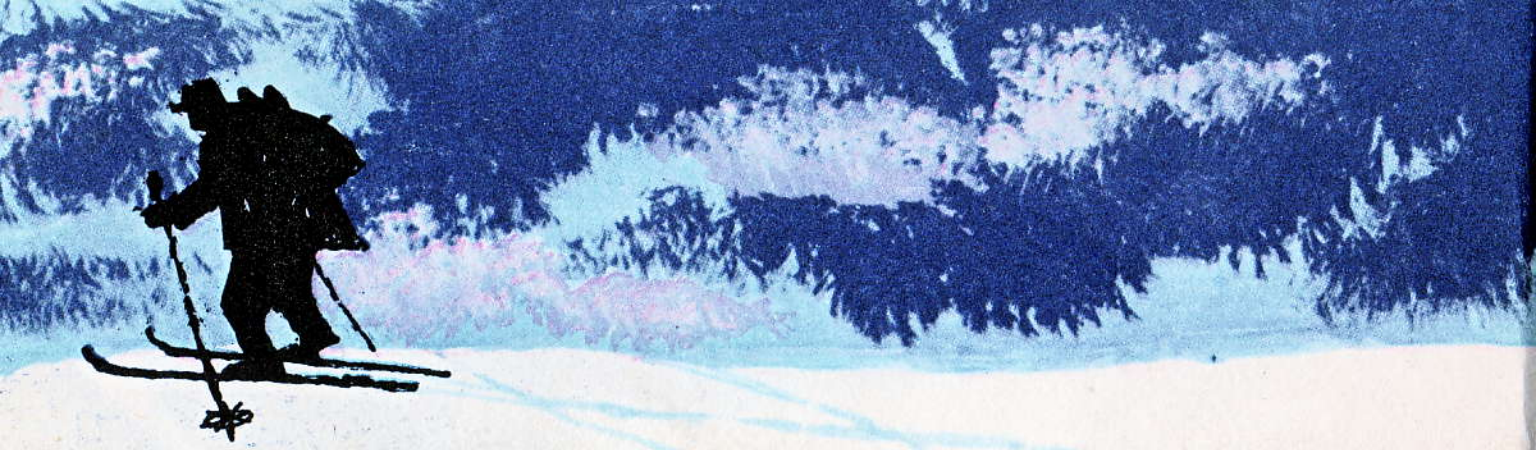

Dar ce-nvie
Pe cîmpie?
Vijelie?

Ba prin ceață,
Mogîldeață
Prinde viață.

Parcă zboară,
Lin coboară
C-o povară.

Și sînt două,
Și sînt nouă,
Șiruri plouă!

O armată
Gheboșată,
Pintenată.

Sînt dihănii?
Orătănii?
Ori sînt sănii?

Ba-s desagi mari
Pe schiuri tari
Cu care cari
Și-omături sari,

Peste morman.
Peste maidan,
Peste tufan,
Peste tăpșan.

Tîrgul străbat,
La geamuri bat,
Pe nemîncat
Îl scol din pat;

Lătrat de cîni
Ca pe la stîni
Și calde pîni
Din mîini în mîini...

Fîș...
iar
pornesc,
Se
duc,
vin
Și
plutesc
lin
Singuri
drumeți;
Doar tălpi de schi
Pînă la zi.

Și tîrgul doarme greu sub nămeți...

LADA

Lada geme:
— Au! Au! Au!
Nu mai am
Nimic să dau!
Am dat
Cizme-n marochin
De la unchiu
Mavrodin,
Am dat șal,
Mănuși blănite
De la nenea
Panaite,
Căciuliţa
De la tanti
Marghioliţa...
Sînt greoaie,
Sînt bătrînă,
Dar lăsa-m-aș
Într-o rînă
Rostogol
Pînă jos,
Să fiu lumii
De folos;
Și să car
Ca-ntr-un car
Fără roţi,
Dus de mînere
Tot omătul
Din unghere.

CAMION ŞI TRAMVAI

S-a-ntîlnit Camion
Cu Tramvai
La strîmtoare,
Şi acum e zarvă mare.

Camionul

Pîr! Pîr! Stai!
Poftim belea!
Ce-ai ieşit în calea mea?

Tramvaiul

Eu? Cling-clang!
Ştii că ai haz?
Vezi doar că nu e macaz;
Nu pot merge decît drept.

Camionul

Ei, şi-atunci mă iai în piept?

Tramvaiul

Eu, Balang! Dă înapoi;
Nu e cale pentru doi!

Camionul

Îţi dă mîna. Pîr! Pîr! Poc!
Dar mă-nvîrt mereu pe loc;
Sînt grozav de încărcat.

Tramvaiul

Atunci stăm pîn' la-nserat...
Dă-ntr-o parte,
Fă în deal!

Camionul

Eşti nebun! Să urc pe mal?

Tramvaiul

Bravo! Mă batjocoreşti!
Hodoroagă!

Camionul

Ba tu eşti!

Tramvaiul

Ba eu nu!

Camionul

Ba tu!

Tramvaiul

Ba tu!

Moş-Tramvai trăgea balanga
Şi se scărpina cu ştanga,
Pe cînd nenea-Camion,
Bosumflat ca un balon,
Tot trăsnea şi fulgera
Şi din loc nu se urnea.
Pîn'ce Moş-Tramvai, trudit,
S-a culcat şi-a adormit; —
Iar pe bietul troienit
Alţi tovarăşi l-au luat;
L-au săltat din groapă-afară
Şi l-au dus de funioară.

CÎNII

Trei căţei,
Derbedei,
Stau pe-un deal
De porţelan
Peste garduri ridicat
Şi privesc la bal mascat:

— Ursul, mă, în două labe!
— Hau!
— Uite colo două babe!
— Bau!
— Da'de unde, sînt barbaţi,
Pe sub fălci cu şal legaţi!

— Ham! Ham! Ham!
— Uite-un popă cu manşon!
— Hau!
— Uite-o fată cu baston!
— Bau!
— Uite-o şubă care-noată!
— Hai acuma toţi odată!
— Ham! Ham! Ham!...
Glugi de lînă,
Capişoane,
Jambiere
Şi manşoane,
Cozi de vulpe,
Burţi de miel,
Piei şi blănuri
Fel de fel, —
Tot ce-a stat la naftalină
Trec grăbite prin lumină,
Că n-au timp să se oprească
Pe obraznici să-i croiască.

GOSPODINA MĂTURĂ

Pe fereastră,
În grădină,
A ieșit
O gospodină:
Țeapănă
Și înfoiată,
La mijloc
Bine legată;
Face loc
Din coate dînd
Și zăpada măturînd
De pe geamuri,
Cercevele,
De pe uși,
De pe zăbrele.
E nervoasă
Și grăbită,
Pufăie pe nas,
Pripită:
— Na, poftim!
De ciudă mor!
După ce că-s necăjită,
Cu făina spulberată
Și fasolea înghețată;
C-un buștean,
Și acela sub troian;
După ce că iar a nins,
Apa-n casă s-a prelins,
Vîntul șuieră și bate,
Păn'la oase te străbate.
Apoi să n-am ajutor
Să fac treabă
Mai cu spor?
Leneși, șmecheri,
Nesimțiți!

Cît o să mai trîndăviţi?
La atîta
Gălăgie,
Toate din
Bucătărie,
Iute părăsind
Podeaua,
Se reped
S-alunge neaua:
Grebla sare
Şi rînjeşte,
Măturoiul
Se zbîrleşte,
Sapa trage
Ca în piatră,
Mînios
Faraşul latră,
Tîrnăcopul
Tot sughite
Şi azvîrle
Din copite;
Iar cumătra
Gospodină,
Sus pe gardul
Din grădină,
Face-atîta
Tărăboi
Îndemnînd
Ca la război,
Că nămeţii
Din cărare
Fug cu coada
La spinare.

VRĂBIUȚA

Șade-o biată vrăbiuță
Pe-o crenguță
De răchită
Și privește îngrozită:
— Mamă, ce s-a întîmplat?
De asară n-am păpat.
Pene albe
Au plouat,
Peste lume
S-au lăsat,
Nu mai văd oraș, nici sat,
Toate parcă s-au culcat.
Mîna albă
La fereastră
Nu mai udă
Flori în glastră,
Nu mai pune fărîmiță;
Și mi-i frig și la codiță...
Ieri bunica, sus în crîng,
Cînd luminile se frîng,
M-a luat la șoldul stîng
Și mi-a spus să nu mai plîng,
Că Balaurul s-a dus
Învîrtindu-se pe fus;

Dar eu nu cred ce mi-a spus...
Parcă văd ceva pe sus
Că pîndește printre gene...
Mamă, uite!
Iar cad pene!...

PLUGUL

— Hăi, hăi,
Dăi și dăi!
Trageți brazda,
Măi flăcăi!
Iar mai ninge,
De cu zori,
Mi-a ajuns
La subsuori.
Unde-a fost ieri
Cărăruie
Iar se suie,
Cetățuie,
Și într-una
Se cucuie.
Albă nea
Ca o perdea
Peste tot
În calea mea.
Hop! Hop!
Ce potop!
De mai curge
Mă îngrop;
Hei, ninsoare,
Pune-i dop!...

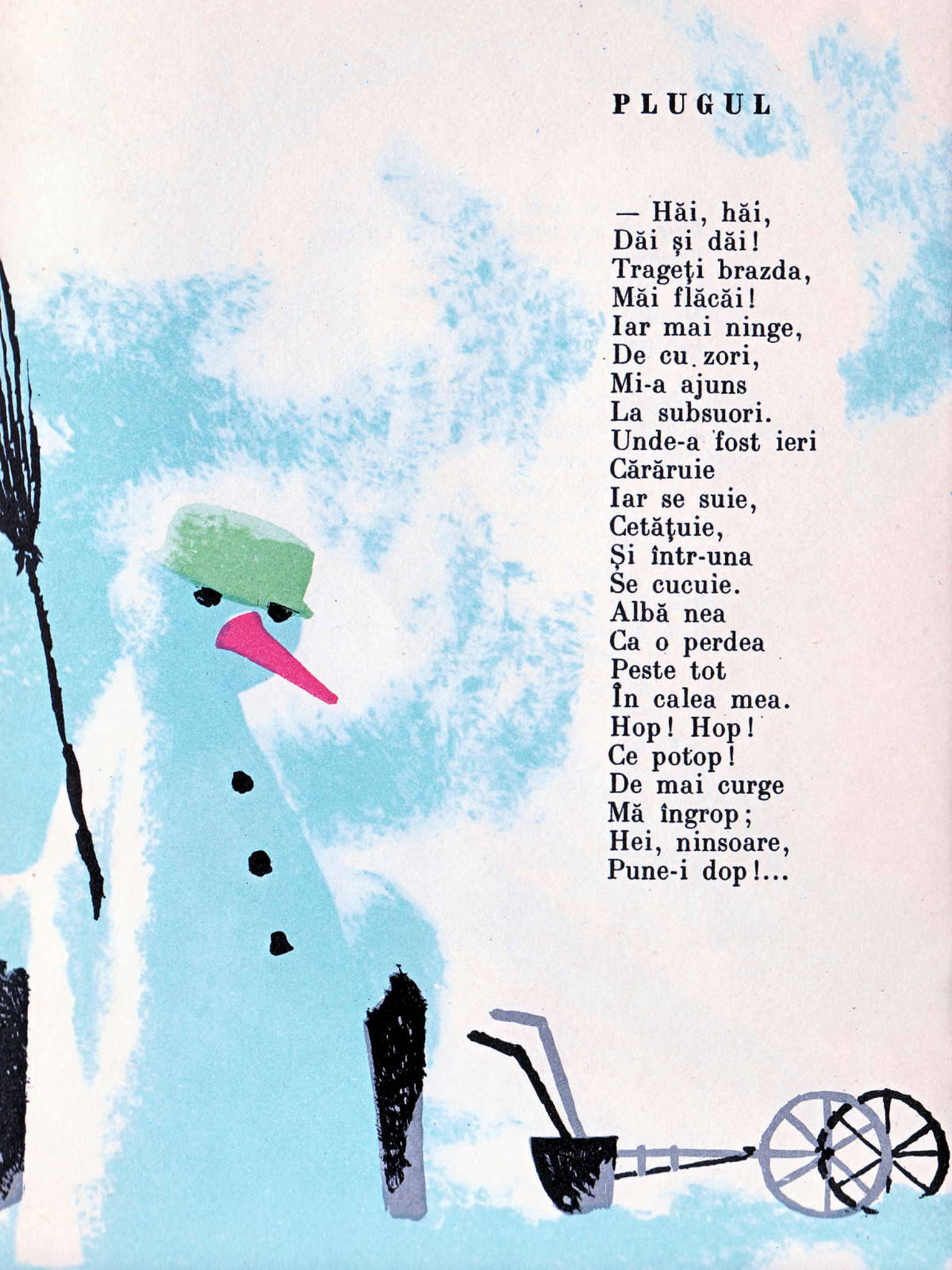

CUCUVEA

Înserarea
Cea albastră
Bate-n horn
Ca-ntr-o fereastră:
— Cucuveau,
Cucuvea!
Am venit
La dumneata,
Să mă laşi
Să intru-n vatră —
De n-ai inimă
De piatră —
Tot eşti rece
Şi n-ai lemn,
Că am semn
După fum,
Că Balaur e pe drum.
Cucuveau
Şi vai de mine!
S-a plimbat
Prin ţări străine
Şi acum
I-a abătut
Să o ia
De la-nceput.
Limba-i lungă,
Despletită,

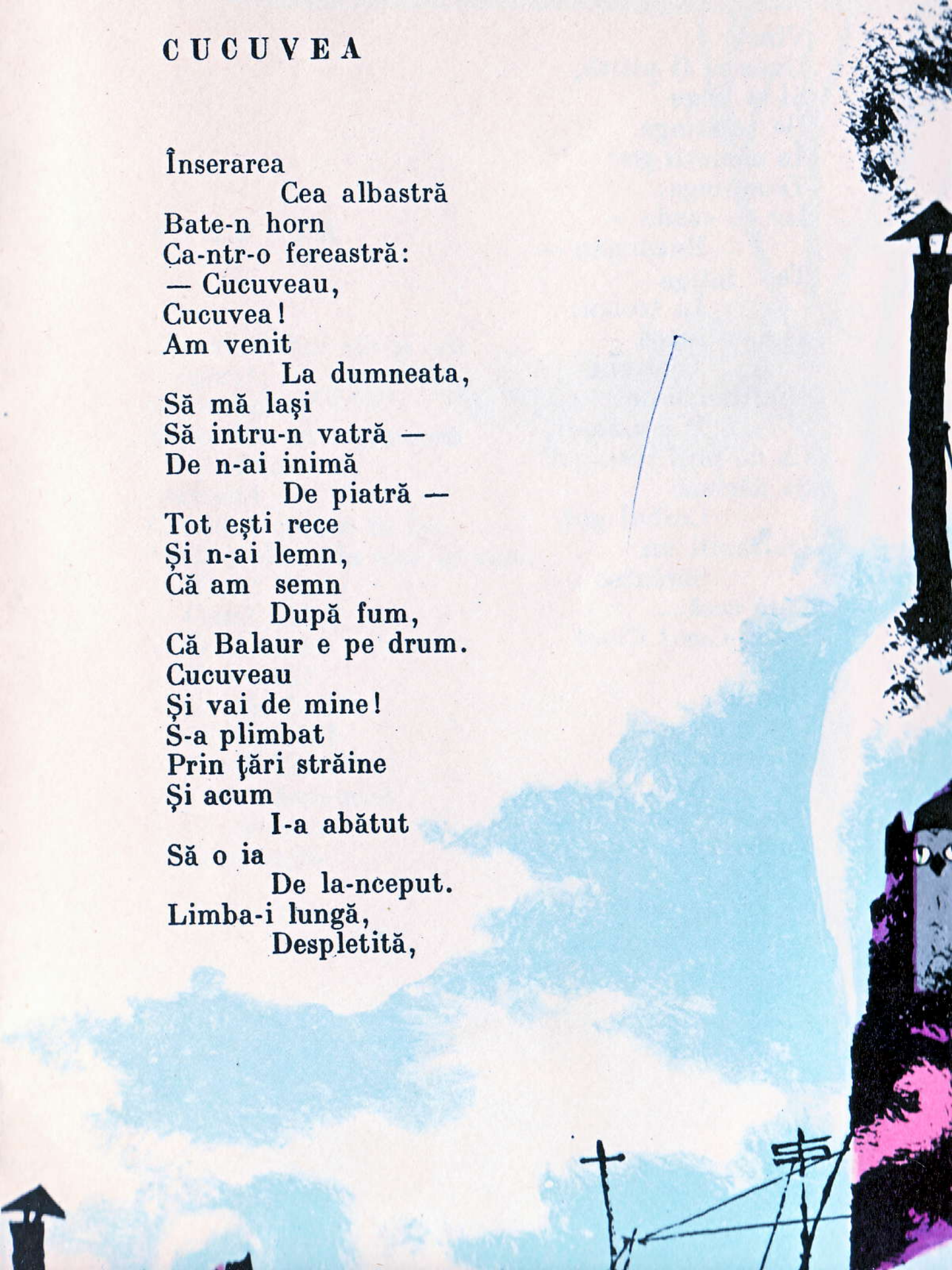

Vine,
Unde-ai fi pitită,
Și te linge
De te stinge,
În nămeții grei
Te-mpinge;
Iar cu coada —
Buzdugan —
Te înfige
În troian;
Și-apoi joacă
Tontoroi
Umflînd bine
Din cimpoi,
Că dă puii rostogol
Și dărîmă
Cuibul gol,
De rămîi un
Sărăntoc
Fără casă...
Cioc! Cioc! Cioc!

Hornul
Ușa a crăpat
Și drumețul
A intrat.
— Cucuveau
Cucuvea!...
Zice omul:
— Vreme rea!

ȘTAFETA

Din văzduhul alb și orb
Fulgerat,
Spăimîntat,
Se repede-un negru corb
Cu ștafetă
Cucuietă;
Ciorile s-opresc în loc,
Veste-și dau din cioc în cioc:
— Vine! Vine!
— Cine? Cine?
— O armată!
— Ferecată!
— Ce să facă?
— Să desfacă!
— Cine? Unde?
— Hai, răspunde!
— Ce armată?
— Cum arată?

— Oameni sînt?
— Căruțe?
— Boi?
— Ba-s un fel de lighioi
Cum nu s-au văzut la noi!
— Sforăie!
— Dă din copită!
— Parc-ar vrea să ne înghită!
— Se-nvîrtește!
— Și rînjește!
— Stați că știu eu!
Am ghicit:
E un fel de năzdrăvan,
Și-a venit
Din Răsărit,
Să-l răpună pe Troian!

DIHANIA

— Puf! Puf! Păzea! Păzea!
Spulber tot în calea mea!
Că sînt mare cît un munte,
Am doi ochi sticloşi în frunte
Şi o gură
Cît o şură
C-o duzină de cuţite
Rotunjite,
Ascuţite,
De te-nhăţ, cu tot te-mbuc, —
Pălărie şi papuc;
Iar pe nări cînd suflu-odată,
Împrejur se face roată...
Toate se rostogolesc,
Drumurile se turtesc
Şi Troianul nimicesc.
— Puf! Puf! Păzea! Păzea!
Spulber tot în calea mea!

BOCANCUL

Mititel,
Gîrbovit,
Și bocancul
A ieșit.
Merge țanțoș
Prin noroi:
— Un! Doi!
Un! Doi!
De ești vrednic,
Hai cu noi!
Un! Doi!
Un! Doi!
Sînt sărman
Veteran,
An de an
Prin omăt,
Prin troian

Și prin glod,
Am călcat
Ne-ncetat...
M-am tot dres,
M-am cusut,
Operații
Mi-am făcut,
Dar ca mîne,
Unu-doi!
Odihni-voi
La gunoi...
Un! Doi!
Un! Doi!
Hei, mănușă,
Ce mai faci?
Ești mai mică,
Mătușică!
Tu, căciulă,
Ești mai roasă,
Dar tot dîrză,
Tot frumoasă...
Un! Doi!
Un! Doi!
De ești vrednic,
Hai cu noi!
Sînt moșneag
Veteran,
Vreau să mor
Ca un oștean!
Am să lupt
Voinicos
Pîn'ce crăp
Și mă pun jos!
Un! Doi!
Hai cu noi!

ZĂPADA

— Of! Of! Of!... Mama Zăpadă
Se tot vaicără pe stradă.
Lume dragă, îndurare!
Nu loviți așa de tare!
De la fiecare poartă
Mă goniți; amară soartă
Am ajuns la bătrînețe!
Eram mîndră-n tinerețe,
Albă, moale, înfoiată
Și acuma sînt o biată
Cerșetoare, sînt o zdreanță,
Nu mai am nici o speranță...
Toate ies și mă alungă:
Grebla, mătura cea lungă,
Și lopata, și cazmaua,
Sapa, toată mahalaua...
M-a tot pisăgit bocancul,
A trecut pe mine tancul,
Camionul cel turbat
Prin tot tîrgul m-a vînat,
M-a cules de prin noroi
Să mă ducă la gunoi...
Dar eu nu mă las nici moartă:
Mă pitesc pe lîngă poartă,
Pe sub garduri, sub balcoane,
Pe la dosuri, prin cotloane,
Înghețată și murdară
Să zac pîn-la primăvară...
Lume dragă! Îndurare!
Nu loviți așa de tare!...

CANALUL

Dezgropat,
Un canal
A scos gura
De sub mal;
Ș-un pîrîu
Mititel
Dă din coate
Pîn'la el:
— Sărut mîna,
Moș-Canal!
Ai ieșit
Să te sorești?
— Am ieșit.
Tu cine ești?
— Eu sînt fiu
De-al lui Troian

Cel de sus
De pe maidan,
Și am nume
Pîrîieș.
— Și-ai pornit așa,
În lume?
— Am pornit.
E-ntîia oară!
Și mă duc în
Primăvară!
E pe-aproape? —
Moșul rîde
Gîlgîit
Prin grătare:
— Ai ghicit!
Și-ntr-o clipă
L-a-nghițit.

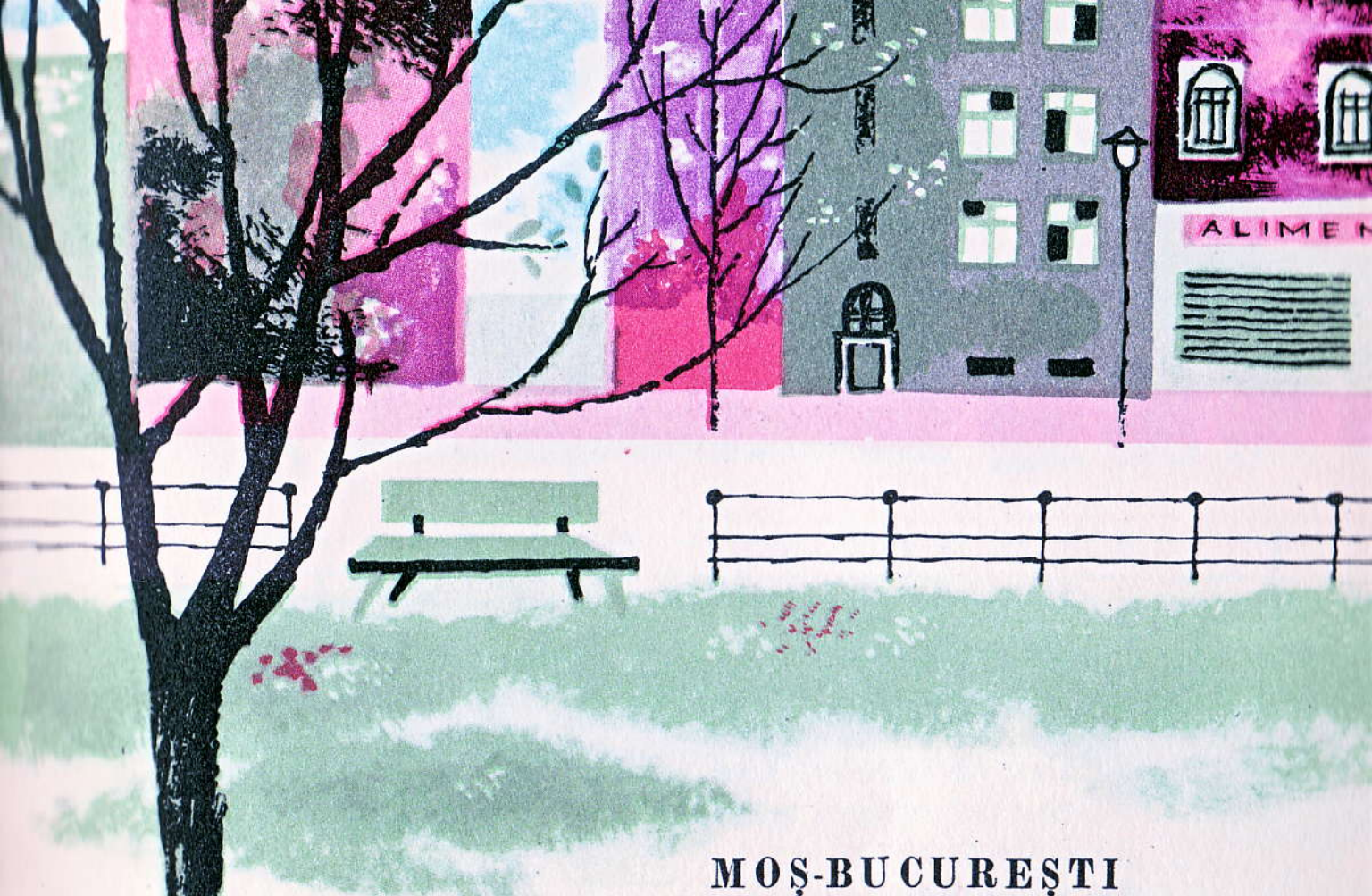

MOȘ-BUCUREȘTI

Bate vîntul la ferești:
— București!
Cîntă pasărea pe-afară:
— Sîmț-a-vară!
Uite-n poartă și Cocoș:
— Cu-cu-rigu!
Scoală, Moș,
Că te-așteaptă-n uliță,
Sprijinit în suliță,
Mîndrul Soare mosafir...
Bucureștiul,
Cît cuprinde,
Din ciolane
Se întinde,
Scoate nasul
Din troiene
Și se uită
Printre gene:

— Vai, că tare-am fost trudit!
Unde-i cel ce m-a trezit?
Sare iute
În picioare;
Da, la poartă,
Mîndrul Soare!
— Vai de mine! —
Moșul geme —
Ce n-ați spus-o mai devreme?
— M-am temut!
Țipă-o lopată;
Ușa sta
Gură căscată,
Săniuța,
Sfiicioasă,
Se uita
De după casă,
Iar gunoiul
Pe la dos
S-ascundea
Cu nasu-n jos.

București
Se scutură,
Plete albe
Flutură,
Din strînsoare
Scapătă,
Tinereţă
Capătă

Și începe-a da porunci
La bărbați, femei și prunci,
Toate să se primenească
Și frumos să se gătească:
Ciorile
Să nu mai plîngă,
Strada
Zdrențele să-și strîngă,
Gardul
Barba să și-o tundă,
Pajiștea
Să-și puie fundă,
Iară Cornul
Cel bătrîn
Să nu stea cu mîna-n sîn,
Roiurile să-și frămînte,
Din flori galbene
Să cînte.
În sfîrșit,
Nădușit,
Moșul treaba a sfîrșit.
Șterge apa de pe frunte
Și făcînd cu mîna punte,
Îl poftește ca-n palate:
— Intră, intră, Înălțate!
Să ședem colea afară,
Să bem vînt de primăvară...

Și cum soare
A intrat,
Toate-n jur
S-au luminat:
Rîde plopul
Dînd de veste
Că Balaurul
Nu mai este,

Rîde iarba
Pe toloace,
Rîde ceru-n
Poloboace,
Rîde-n gușă
Stiglețel,
Rîde sticla
Din ferești,
Rîde Moșul
București:
— Hei, Balaur, unde ești?
Mai poftim, de îndrăznești!...